

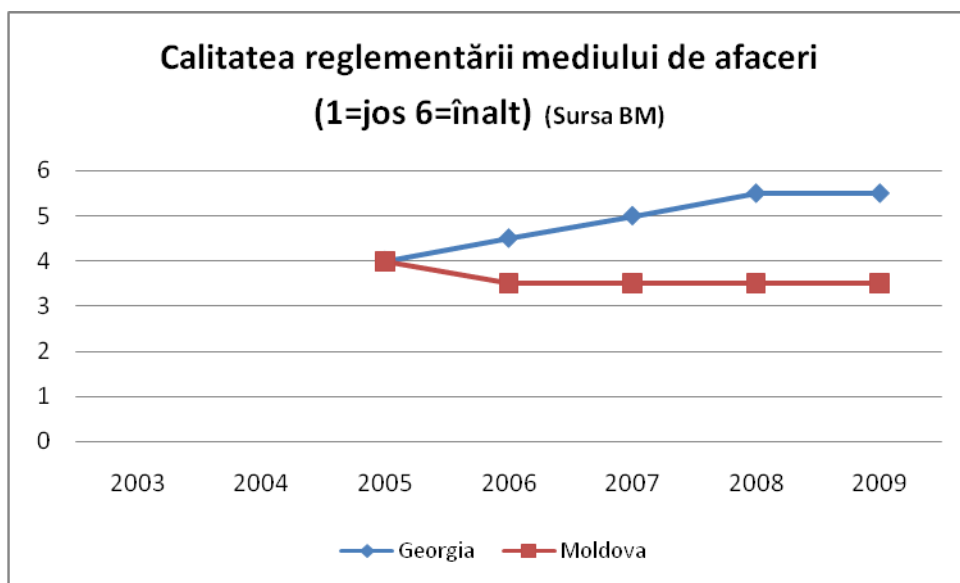
Evoluții economice în Georgia versus Moldova

În ultimii 7 ani Georgia a înregistrat performanțe importante în ceea ce ține de de-reglementarea și facilitarea dezvoltării mediului de afaceri. Astfel, conform ultimelor estimări realizate de Banca Mondială pentru anul 2010, indicele care măsoară ușurința în organizarea și derularea afacerilor situează Georgia pe poziția a 12-ea la nivel mondial, iar Moldova - doar pe poziția 90-ea.

Numărul mediu al plăților fiscale pe care trebuie să le facă un agent economic pe durata unui an, în perioada 2005-2009 a scăzut în Georgia de la 46 la 18, pe când în Moldova acest indicator a rămas relativ constant, diminuându-se de la 52 la 48. Deși la acest capitol este de menționat că în Georgia antreprenorii sunt nevoiți să dedice mai mult timp pentru plata taxelor decât în Moldova, dar și aici Georgia progresaază, pe când Moldova nu. În perioada 2005-2009 timpul utilizat pentru plata taxelor de către un agent economic în medie pe durata unui an în Georgia s-a diminuat de la 448 la 387 ore, iar în Moldova acesta a rămas relativ constant, diminuându-se de la 234 la 228 ore.

Ponderea în profit a taxelor în Georgia a scăzut în perioada vizată de la 57% la numai 15,3%. În Moldova acest indicator de asemenea s-a diminuat, dar numai până la 31,1% de la nivelul de 48%.

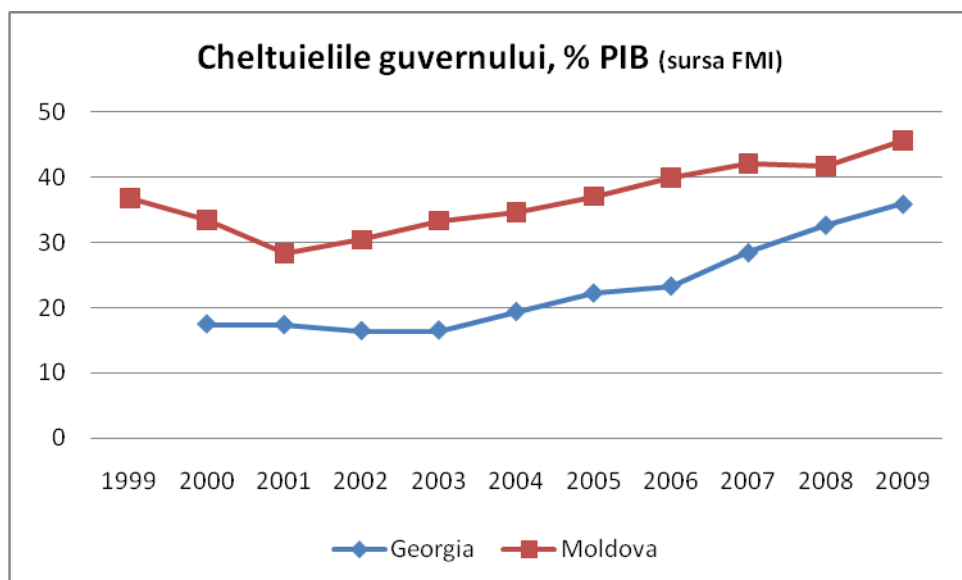
Calitatea reglementării mediului de afaceri, estimată pe o scară de la 1 la 6 puncte, unde 6 reprezintă calificativul maxim, a evoluat în Georgia de la 4 la 5.5 puncte, pe când în Moldova a degradat la 3.5 puncte. Timpul necesar inițierii

unei afaceri în Georgia s-a redus de la 25 de zile în 2003 la numai 3 zile în 2009. În Moldova acest indicator s-a diminuat de la 42 la 10 zile.

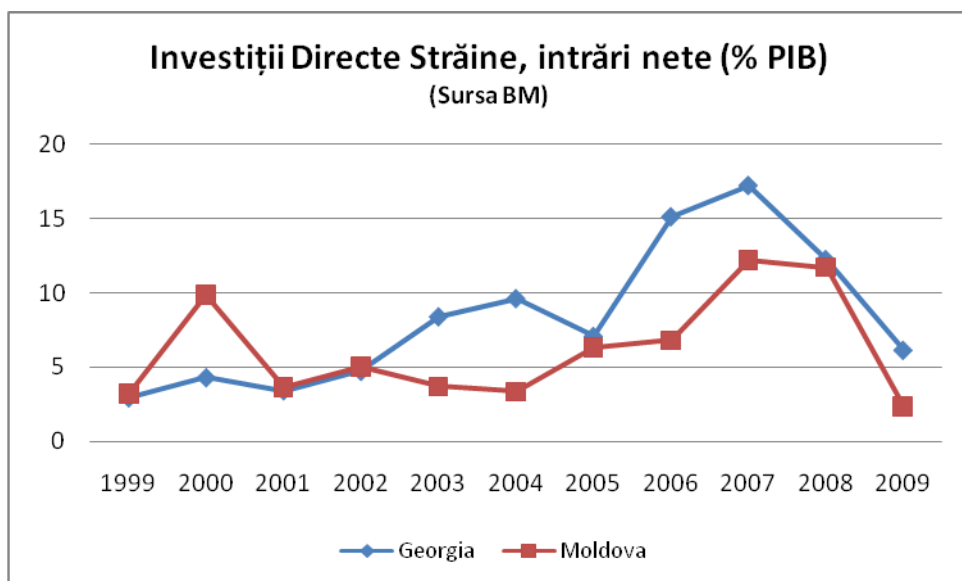
O evoluție pozitivă a înregistrat Georgia și în partea ce ține de timpul necesar pentru punerea în aplicare pe cale judiciară a contractelor comerciale neonorate. Astfel, la acest indicator, Georgia aflându-se la același nivel cu Moldova în anul 2003 a reușit o diminuare până la 285 de zile de la 365 de zile. În Moldova, în domeniul dat nu au fost realizate schimbări.

Atrage de asemenea atenția și politica promovată de autoritățile georgiene în domenii care au o influență conexasă asupra dezvoltării economice. Nivelul cheltuielilor publice în Produsul Intern Brut (PIB) în Georgia au fost și rămân a fi mai mici

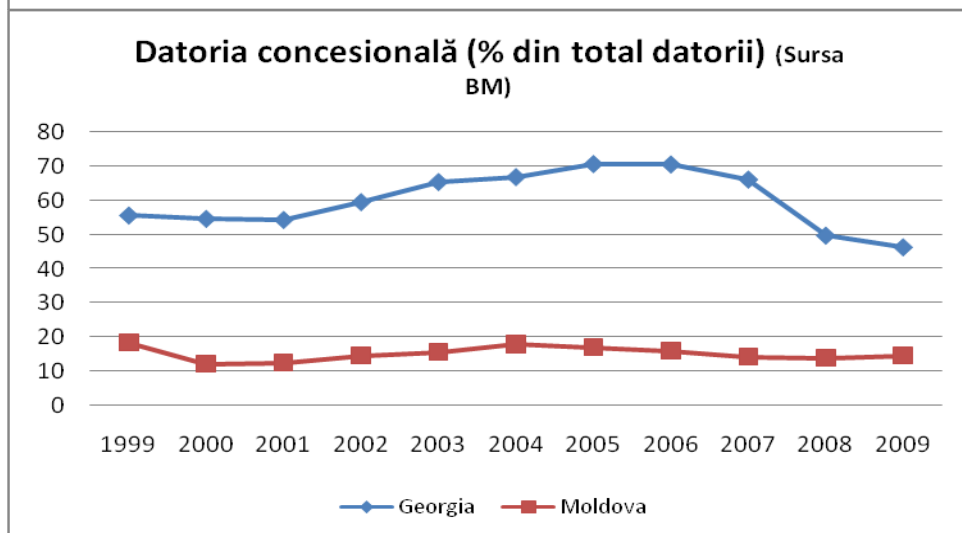

în comparație cu cele din Moldova. În anul 2009 cheltuielile publice au reprezentat 36% din PIB în Georgia și 46% din PIB în Moldova. În perioada 2003-2008 ponderea cheltuielilor publice în PIB a constituit în medie 25% în Georgia și 39% în Moldova. În consecință povara fiscală asupra mediului de afaceri în Georgia a fost și rămâne a fi mai mică. Nivelul veniturilor din taxe în perioada vizată, conform datelor Băncii Mondiale, a fost în Georgia în medie de 14% din PIB, pe când în Moldova - de 18% din PIB.

Intrările de Asistență Oficială pentru Dezvoltare (AOD) și Investiții Directe Străine (IDS) în perioada 1999-2009 în Moldova și Georgia au înregistrat o evoluție similară, deși în cazul IDS se observă o creștere semnificativă a acestora în Georgia, în anii: 2003, 2004, 2006 și 2007. Moldova reușește să devanseze Georgia la acest capitol doar în anul 2000.

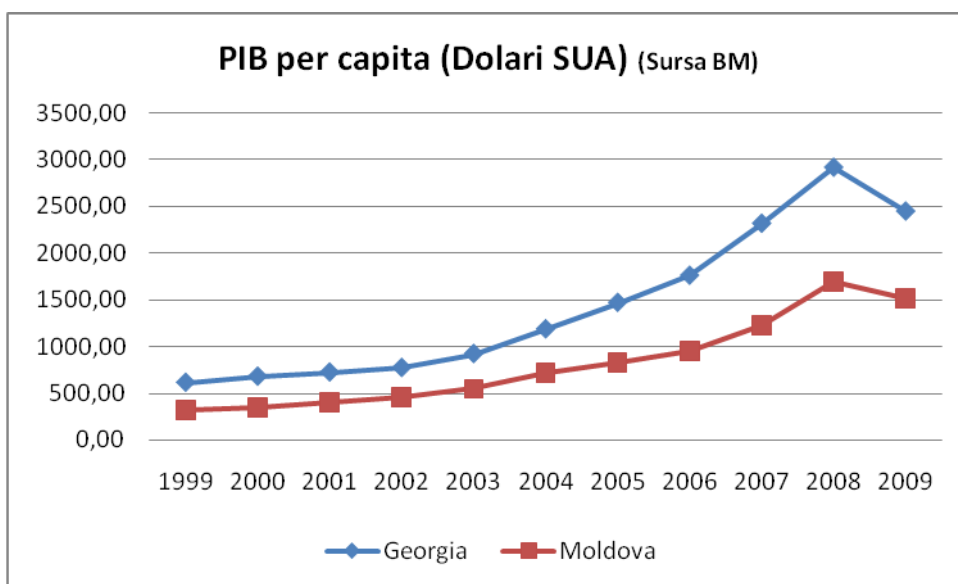

Datoria externă a Georgiei,

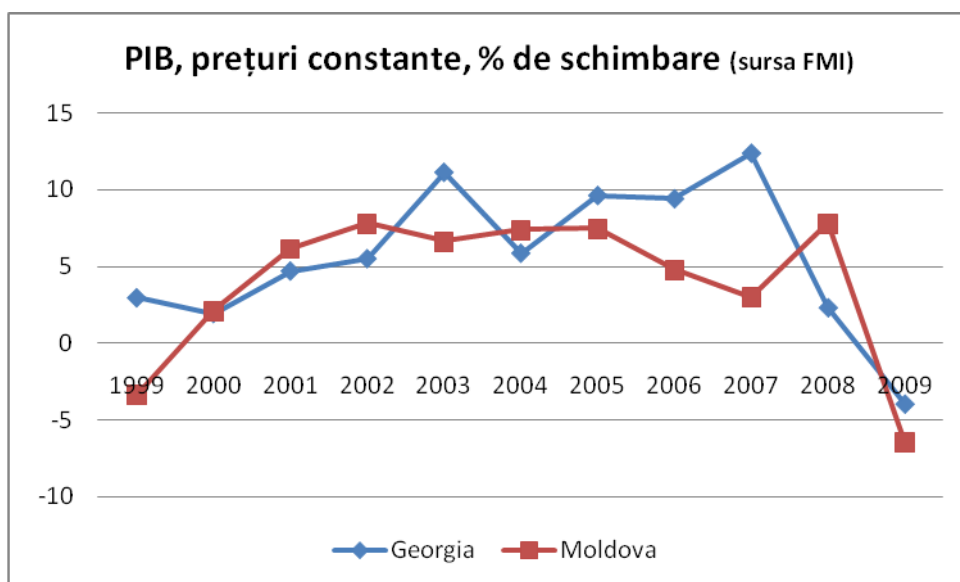
exprimată ca pondere în Venitul Național Brut, este și rămâne tradițional aproape la jumătate, în comparație cu cea a Moldovei. Atrage atenție și faptul, că o parte semnificativă din datoria externă a Georgiei o reprezintă datoria concesională, 60% din total în cazul Georgiei și numai 15% în cazul Moldovei.

Toate schimbările menționate în reglementarea mediului de afaceri au exercitat deja o influență directă asupra nivelului de trai în Georgia, deși impactul încă urmează să se manifeste în anii următori. În

perioada 1999-2009 PIB pe cap de locuitor a evoluat în Moldova de la 321 la 1515 dol. SUA, pe când în Georgia de la 613 la 2449 dol. SUA. Astfel avansul în mărimea absolută a PIB pe cap de locuitor a Georgiei față de Moldova în anul 2009 a ajuns deja valoarea de 934 dolari SUA. PIB pe cap de locuitor a crescut mai rapid în Georgia față de Moldova în perioada 2004-2008.

Rata anuală de creștere a PIB a fost relativ similară în Georgia și Moldova în perioada 2000-2005, deși un pic mai volatilă în cazul Georgiei, dar în perioada următoare, în anii 2005-2007 rata de creștere a PIB în Moldova și

Georgia s-au aflat pe pante diferite: ascendentă în cazul Georgiei și descendentă în cazul Moldovei. Astfel rata anuală medie de creștere a PIB a Georgiei în perioada respectivă a fost dublă față de cea a Moldovei, situându-se în jurul valorii de 10%.

O primă concluzie, care se desprinde din această analiză succintă, este că reformele în vederea de-reglementării excesive și facilitării dezvoltării mediului de afaceri pot fi realizate într-un interval de timp relativ scurt, prin intermediul unor măsuri clare și hotărâte, cu condiția existenței voinței politice. Reforme de acest gen au fost și sunt implementate în continuare și în Moldova,

în cadrul unor inițiative denumite generic „Ghilotină”, dar eficiența acestor reforme este inferioară celor promovate în Georgia. În acest context, pentru Moldova, este important să fie accelerat procesul de reformare și liberalizare a normelor interne de reglementare a activităților economice desfășurate de firmele locale, în vederea menținerii și îmbunătățirii competitivității pe plan regional și mondial a economiei naționale.

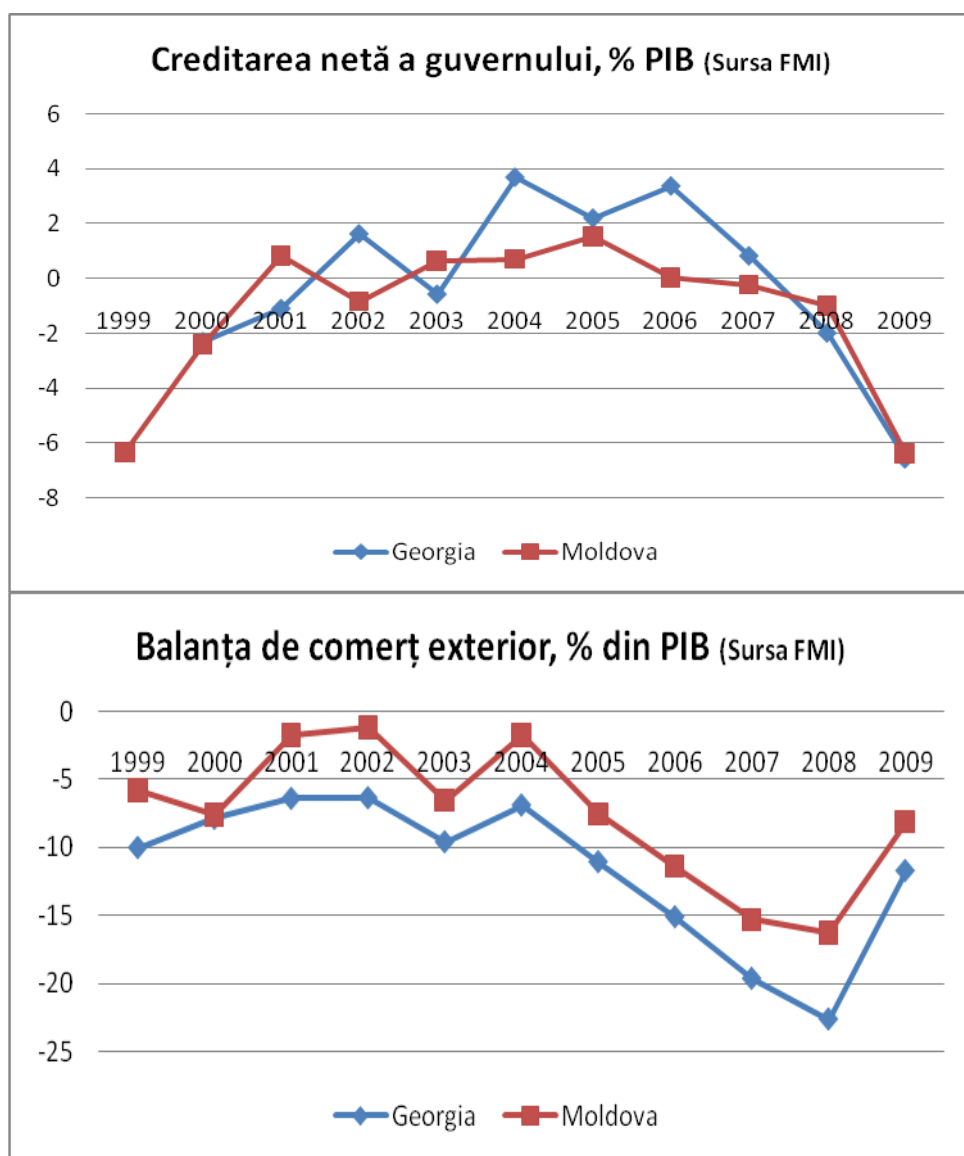
Totuși concluzia generală, care poate fi făcută în baza datelor analizate, este că impactul pozitiv al liberalizării economice realizate în Georgia, la moment nu este chiar atât de evident. Acest lucru este oarecum firesc, dat fiind decalajul în timp dintre momentul implementării unei reforme economice și momentul în care economia reală reacționează la „semnalele” transmise.

Este adevărat faptul că în perioada 2005 – 2007 PIB în Georgia a crescut cu o rată dublă față de Moldova, dar în anul 2007 Moldova a fost lovită de secetă, fapt care a redus considerabil producția agricolă și în consecință volumul producției globale în economie. De asemenea o influență importantă l-a exercitat și embargoul impus în 2006 atât Moldovei cât și Georgiei, la exporturile în Rusia. Dar efectul negativ al embargoului a fost mai mare în cazul Moldovei, deoarece ponderea exporturilor în PIB în Moldova este cu aproximativ 50% mai mare decât în Georgia.

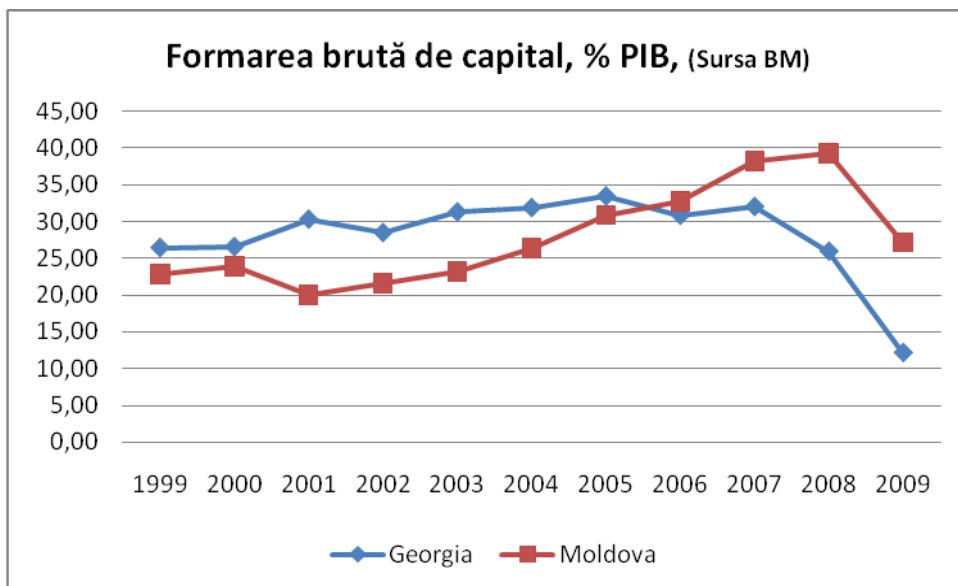
Este de remarcat și faptul că în perioada 2004-2008 rata de creditare a guvernului georgian a fost superioară celei din Moldova.

Creșterea PIB în Georgia, deși semnificativă, nu a contribuit la reducerea deficitului balanței de comerț exterior al Georgiei, care a fost și rămâne a fi mai mare decât nivelul, deja alarmant, al acestui indicator în Moldova. De asemenea, creșterea PIB nu a contribuit în Georgia la creșterea investițiilor în economie. Ori, unica sursă majoră de dezvoltare

economică o reprezintă investițiile în capital și infrastructură. Formarea brută de capital, estimată

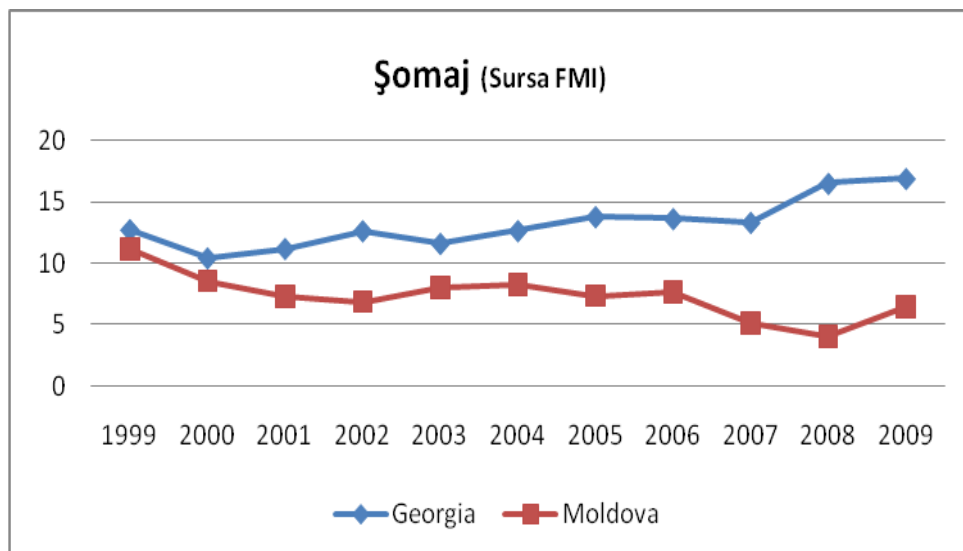

ca pondere în PIB, înregistrează în Georgia, începând cu 2006, o evoluție inferioară celei din Moldova. În acest sens, creșterea accelerată a PIB în Georgia în perioada 2005-2007 poate fi atribuită inclusiv și nivelului ridicat al investițiilor în

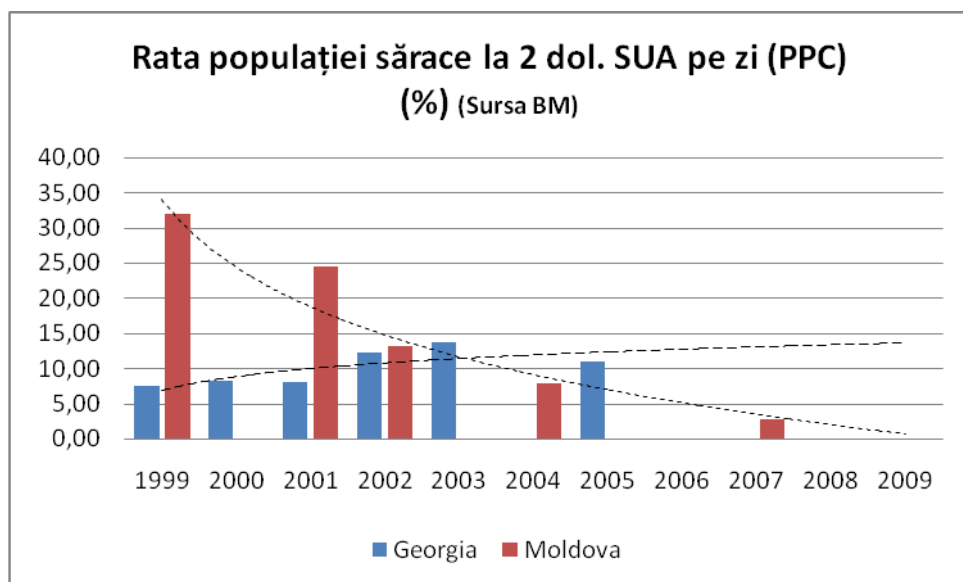

economia georgiană, realizat în perioada anterioară, începând cu anii 2000, atunci, când măsurile de liberalizare economică încă nu au fost luate.

Poate cel mai critic aspect este cel al impactului reformelor implementate asupra nivelului de bunăstare a populației. În cazul Georgiei, se atestă o creștere semnificativă a ratei șomajului începând cu anul 2003.

În concluzie, este de menționat că creșterea economică, pentru a exercita un efect maxim, trebuie să fie inclusivă, iar rezultatele sale să fie resimțite de întreaga societate. La acest capitol o experiență pozitivă a oferit-o, de această dată,

Republica Moldova, care în perioada 1999-2007 a reușit să reducă ponderea populației cu

venituri mai mici de 2 dolari SUA pe zi, de la mai mult de 35% la mai puțin de 3%. Spre comparație, în Georgia ponderea populației sărace cu venituri mai mici de 2 dolari SUA pe zi, în baza datelor disponibile, care sunt doar pentru perioada 1999-2005, chiar s-a majorat.

Viorel Gîrbu,

Cercetător științific AȘM